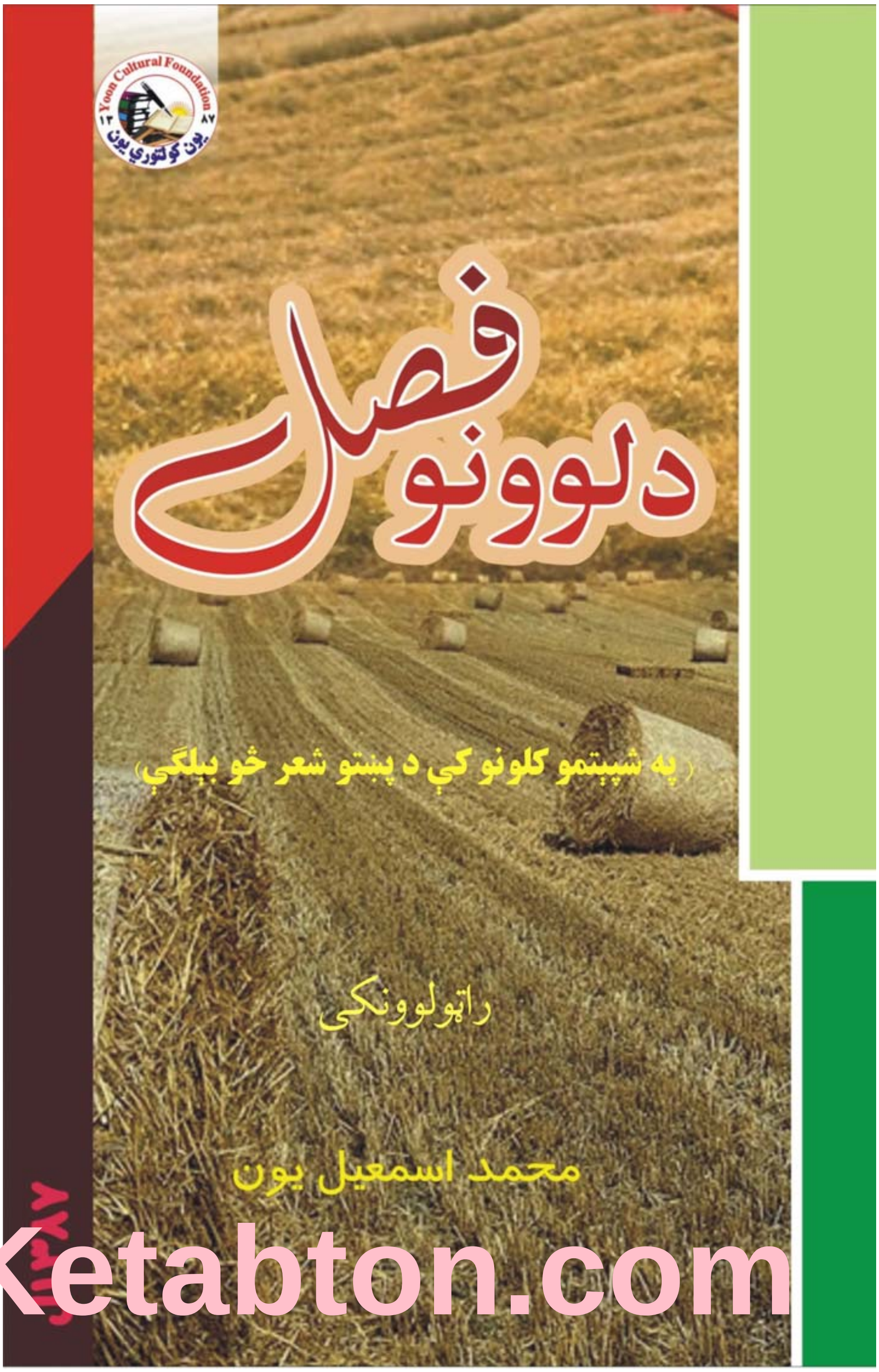

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لوونو فصل

(په شپېتمو کلونو کې د پښتو شعر څو بېلګې)

راټولوونکی

محمد اسمعیل یون

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

کتاب پېژندنه

د کتـــاب نـــوم:	دلوونو فصل
راټـولـوونکی:	محمد اسمعیل یون
خـــپـــرنـــدوی:	یون کلتوري یون
چـــاپـشمـــېر:	۱۰۰۰ ټوکه
لـومـــړی چاپ:	۱۳۶۹ل کال
دویـــم چـــاپ:	۱۳۸۷ل کال
د راټـولـوونکي پرله پسې نومره:	(۳)
د خـــپرنـــدوی پرله پسې نومره:	(۳)
کــــمـــپوزر:	ضیاالرحمن ضیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

((زلمي هېوادمل)) ته چې پر دې دنيا يې د خپل زلميتوب خوږې شېبې د پښتو د خدمت لپاره پر منډو رامنډو، دګردجنو پانړو پر لټولو او پلټولو، د ناخرګندو پر څرګندولو، د چاپخونو د ماشينونو پر ګړبهار، د بې وقوفانو د سپېرو او ترخو خبرو پر اورېدلو، پر پليو مزلونو، د نوي ادبي کښت پر کرلو د ځوانو هيلو پر هڅولو، په ويښه د شپو پر سبا کولو، د دې رنګينې دنيا د عيش او عشرت پر هېرولو، په بې درده زړونو کې د احساس پر ټوکولو، د لويانو د حق پر اداکولو او د پښتو د پيکي ګل پر تل ښېرازه ساتلو تېرې کړې او په بله دنيا خو به يې بې له شکه د دوزخ شنې او سرې لمبې له ژونده تاوې وي ځکه چې ده پښتو ته خدمت کړی او پښتو خو د ((دوزخ)) ژبه ده.

په درنښت
د قربانۍ پر همدا سې لارې مين
يو بل ((يون))

(c) ketabton.com: The Digital Library

نيوليک

ګڼه	سرليک	مخ
۱	د دويم چاپ سريزه	۱
۲	پيلامیه	۲
۳	دا کلي مه ورانوئ	۱۳
۴	دميلاد شپو	۱۵
۵	دوه پوښتنې	۱۷
۶	غزل	۱۸
۷	دادګناهو خبرې	۲۰
۸	هيله	۲۲
۹	دقبر عذاب	۲۳
۱۰	رښتيني انځور	۲۵
۱۱	ګل سپرلی	۲۶
۱۲	ژوندي يادونه	۲۸
۱۳	دمينې يادګار	۳۱
۱۴	د اوبو رنګ	۳۲
۱۵	دمينې اور	۳۴
۱۶	سپېڅلې	۳۵
۱۷	دپرون سندرې	۳۶
۱۸	اپت	۳۷
۱۹	جګړه	۳۹
۲۰	زمابرخه	۴۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱	وروستۍ سلګۍ	۴۱
۲۲	دزنګ پتري	۴۳
۲۳	دمورليک ته	۴۴
۲۴	د پېرۍ ګاليله	۴۶
۲۵	غوټه ونه	۴۸
۲۶	غزل	۵۰
۲۷	د زهرو پيالې	۵۱
۲۸	دنظرباران	۵۲
۲۹	د تيغونو لو	۵۳
۳۰	دحجرو شهادت	۵۵
۳۱	اوښکې	۵۶
۳۲	غزل	۵۸
۳۳	غزل	۵۹
۳۴	درڼا نيالګي	۶۰
۳۵	ژوبل دردونه	۶۲
۳۶	دنور وږي	۶۴
۳۷	دځنګل جنازه	۶۶
۳۸	پردی ساقي	۶۷
۳۹	دمحبت ګلونه	۶۸
۴۰	دحقيقت ډولۍ	۷۰
۴۱	غزل	۷۲
۴۲	مخه ښه	۷۳
۴۳	د محمد اسمعيل يون لنډه پېژندنه	۷۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دويم چاپ سريزه

پر ۱۳۶۹ل کال زه د کابل پوهنتون د ژبو او ادبياتو پوهنځي د دريم ټولګي محصل وم. دا وخت مې په ((شخصي لګښت د کتاب چاپ)) يو کوښښ او يو خوځون پيل کړی و او هڅه مې کوله يو شمېر هغه افغانان، چې له اقتصادي پلوه يې روزګار ښه و، دې ته وهڅوم چې په خپل لګښت علمي او هنري کتابونه چاپ کړي او په دې ډول د هېواد د فرهنګ په وده کې برخه واخلي. زموږ لومړۍ هڅه په دې برخه کې بريالۍ شوه او د خپل ټولګيوال (پښتون بهرامزي) په مالي لګښت مې ((نيمګړي ارمانونه)) اثر چاپ کړ. دا کار ددې سبب شو، زما نور ټولګيوال چې تر پښتون بهرامزي يې اقتصاد پياوړی و،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې ته وهڅېږي، چې هغوی هم د اثارو د چاپ او نور فرهنګي چارو لپاره پانګه بېله کړي. په دې کې زما یو بل ټولګیوال (حاجي خان محمد) چې یوې ډېرې درنې پښتنې کورنۍ ته منسوب و ، د یو بل اثر د چاپ ژمنه وکړه، دا اثر ((د لوونو فصل)) و ، چې ما د همدې **۱۳۶۹**ل کال په بهیر کې ترتیب کړی و. دا اثر اصلاً په شپېتمو کلونو کې د پښتو د ځو نو موتو

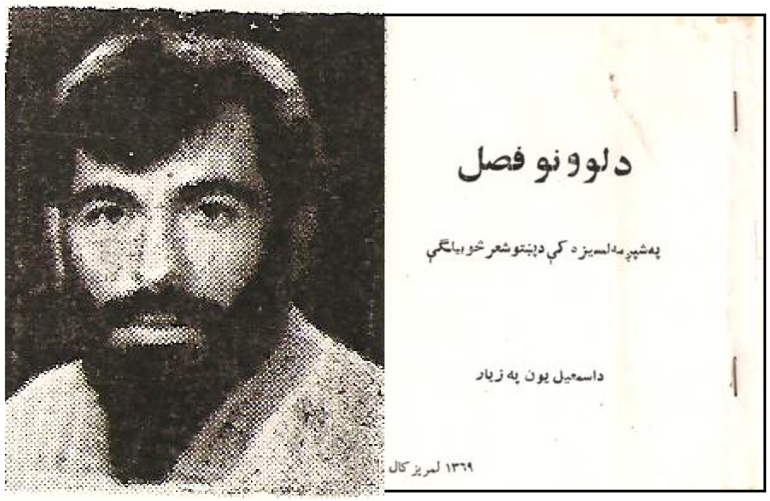

شاعرانو د کلام ځینې بېلګې دي، یا غورچاڼ دی چې اکثره د همدې لسیزې د حالاتو انځورنه کوي او هغه وخت زما هدف او پلان دا و چې موږ باید د هرې لسیزې په پای کې د خپل ادب د بېلابېلو صنفونو منتخبات ترتیب کړو او دې سره به موږ ته په ډاګه شي، چې موږ له یوې لسیزې بلې ته په فرهنګي ډګر کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـو مره پرمختــګ کــوو. د شـعرونو دا غورچـاڼ مــې د همـدې مقصـد لپـاره ترتيـب کـړی و ، غوښـتل مـې د لنـډو کيسـو يـو منتخب هم ترتيب کړم، خو بريـالی نـه شـوم. دې اثـر تـه مـې هغـه وخت ځکه د ((لوونو فصل)) نوم ورکـړ، چـې پـر هغـه وخت پـه افغانسـتان کـې د سـرونو لـو ګـډ و او مـوږ هيلـه لرلـه، چـې د انساني سرونو د لو دا لړۍ بايد بلې لسيزې ته وانه وړي او زړه کې مې ګرځېدله چې که بله لسيزه کې زموږ هېواد ارام و او مـا د بلـې لسـيزې د شـعرونو غورچـاڼ چـاپوه، نـو بيـا بـه پـرې د ((ګلونو فصل)) نوم کېږدم، خو په خواشينۍ سره بايد ووايم چې د ((لوونو فصل)) د شعري جونـګ تـر چـاپ وروسـته دادی نږدې دوه لسـيزې تېرېږي، خو پـه افغانسـتان کـې د سرونو لـو همغسـې روان دی. پـه دې تېـرو دوو لسـيزو کـې زه بيـا هـم د دې جوګه نه شوم، چې د پښتو شعر او يا هم لنډې کيسې منتخبات چاپ او بيـا لـه تېـر سره پرتله کړم. خو اوس چې زه د خپـل تېـر کـړي فرهنګي کـار پـر بيـا راټولېدو او بيـا کتنـه بوخت يم، نو ددې اثر بيا چاپ او د انټرنټ څپـو تـه د هغـه خوندي کول راتـه هم ضروري ښکاره شول. که څېرې زموږ نور ځوان فرهنګيان پـه هره لسيزه کې د خپل شعر منتخبات ترتيبوي، نو دا اثر ورتـه د هغه وخت د استوګن ادبي بهير د يوه لس کلن شعري واټـن څـو غوره بېلګې په لاس ورکولای شي. دا چې دا کتـاب هغـه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د یوه ګران ټولګیوال حاجي خان محمد په مالي لګښت، د خوشال فرهنګي ټولنې د لومړني چاپي اثر په توګه ټولنې ته وړاندې شوی و، نو دلته لازمه بولم چې له ګران حاجي خان محمد او همدارنګه خوشال فرهنګي ټولنې څخه ډېره مننه وکړم، چې دا اثر یې همغه وخت د چاپ له لارې خوندي کړ. د یادونې وړ بولم چې حاجي خان محمد او خوشال فرهنګي ټولنې بیا تر دې وروسته ډېر نور فرهنګي خدمتونه هم ترسره کړي، چې پر خپل ځای یې باید یادونه او مننه ترې وشي.

زه په داسې حال کې چې اوس د خپلو اثارو د خوندي کولو پر کار بوخت یم، له نورو لیکوالو هم هیله کوم، چې خپل هغه اثار چې پر دویم ځلي او یا څو ځلي چاپ ارزي، بیا راټول او چاپ کړي او که چېرې چاپوي یې هم نه، نو د کمپیوټر او انټرنټ حافظې ته دې وسپاري، چې د مرګ له دایمي خطر څخه وژغورل شي، فرهنګي شتمني د ټول ملت مشترکه پانګه ده او موږ ټول یې د خوندي کولو مسولیت لرو. د همدې هیلې په هیله چې زموږ فرهنګي شتمني د هر ډول ناتارونو له خطرونو او ګواښونو خوندي وي، خپله دا سریزه رالنډوم، دا هم تاسې او دا هم په شپېتمو کلونو کې ((د لوونو فصل))، خدای دې وکړي زموږ په هېواد کې نور د سرونو دا لوونه بند شي، په همدې هیله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه لو دی د ګلاب ګلاب سرونو په وطن کې
یو اور خو خدایه بل کړې د لوګرو په وزرونو

په درنښت
پوهندوی محمد اسمعیل یون
کابل- افغانستان
۱۳۸۷ل کال- د سلواغې ۲مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیلامه

د سقراط په باب دا خبره ویل شوې چې: ((هغه شعر له جنون سره یو شی باله)) د دغې خبرې تفسیر په لېونتوب سره نه کېږي، بلکې دا خبره کولای شو چې د یوه بل ادبپوه او شاعر (ملیتون) په یوې جملې سره تفسیر کړو هغه وایي: ((څوک چې غواړي شعر ووایي باید په خپله مجسم شعر وي)). ځکه نو شعر ویل څه اسانه خبره نه ده، هر څوک چې غواړي په ځان د شاعر نوم کېږدي، تر هر څه دمخه باید هغه د شعر ویلو شعور ولري، د هغه ذهن باید ددې توان ولري، چې ژوند، ښکلا او اړیکي د خپل ذهن د ازمېښتونو او تجربو په مرسته د شعور او تحت الشعور په دنیا کې ووینې څو بیې هنري انځور زمونږ د احساساتو پر ارامه حالت غوغا راګډه کړي. د یوه ښه شعر، انطباعي رمز په همدغه ټکي کې پروت دی. په پښتو ژبه او پښتني ټولنه کې هم شعر او شاعري ددغه قوم له اند او ژوند، هنر او ښکلا سره تلپاتې ملګری دی، چې تر اوسه یې خورا زیاته وده کړې ده، د پښتو شاعرۍ د اوسنۍ پیاوړتیا یو دلیل دادی چې دغه شاعري لکه د نورو شرقي ملتونو د شاعرۍ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

شان دا سي کلاسيکه زېرمه لري چې شاعر يې د تاريخ په هر څرخ کې له هغې څخه په کمي او کيفي لحاظ فيض او برکت موندلی شي. حميد ماشوخېل نن سبا نه يوازې د پښتو او پښتني شاعرۍ بلبل ياد يږي، بلکې د خپل کمال په سبب يې په ټوله سيمه او نړۍ کې د شعري بهير رښتيني کاروانيان پېژني او نن يې هم دده شعر دده موشګافي ته دده په خپله وينا د حيرت ګوته په غاښ نيولې ده. حميد په رښتيا هم د شعر نعمت يانې هغه تلپاتې لوربينه د پښتنو په برخه کړې، چې په هغې سره د پښتني او انساني اند او ژوند ټول اتموسفير تسخيرولای شي. د هغه شعر زموږ د شعر او زموږ د شاعر لپاره هغه مثال دی، چې د هغه په مرسته د انسان د ضمير په ائينه کې هم اوښکې ليدلای شو، هم شبنم او هم خنداوې. څکه:

د غفلت په خوب ويده خلق يې ناوري
که ((حميد)) نارې وهي لکه جرس
ديوان (۱۳۲) مخ

په همدې ډول د رحمان بابا د شعر فياض سمندر د ژوند د حقيقت او انساني معرفت په حقانيت کې يو بل ډول احساس او کيف لري چې بې ښه او بده پر زړونو او فکرونو اغېزه کوي او د تسليمۍ غاړه يې د شعر هنګامې ته ږدي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیـا دې مـخ دی جـار وتلـی څـه بـلا شــوه
دا بــلا لــه کومــه لــوری راپیــدا شــوه
دا زمـا پــه یــار کــې مهــر وفــا نــه شــته
کــه دنیــا واړه بــې مهــره بــې وفــا شــوه.

د رحمان بابا دیوان (۱۷۰) مخ

هو:

لـه مقـدمې راتېربـږو او د ((لوونـو فصـل)) د کرونـدو پـر درمندونو باندې وراوړو. زمـوږ د اوسـنې نسـل پـه انـد و ژونـد کې دغه فصل داسې فصل دی، چې پـه عـام ډول زمـوږ د ملت د اوسنې عصر حماسه جوړوي، هو حماسه د لوونو حماسه، د درمندونو حماسه، د وینو حماسه او د غربت حماسه، دا ددغـه اثر د شعر تګلاره ده او پـه عمومې لحاظ پـر همدې واټ روان انځوریز کاروان دی. په دغه اثر کې د اوسنې پښتو ((شعر)) د منشور ټول هغه اړخونه چې د انعکاس قابلیت لري او لـه یـوې رڼایې سرچینه اخلي، په ډاګه کېږي، دغه شعري اثر کـه مـوږ د یوه منشور په توګه خپلې مخې ته کېږدو، کېدی شي د هرې ضلعې او هر اړخ پـه تـرڅ کـې بېلابېل خصوصـیتونه مطالعـه کړای شو، په دغه ښکلاییز انځور کې د اوسني شعر ځینې ډېر مهم او د پاملرنې خصوصیتونه لیدلای شو:

په اوسنې شعر کې د پخوانې شعر خلاف د یوه انځور مسئله هېڅکله نه ده طرحه، په پخوانې شعر کې ډېر ځله داسې عنعنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وه چې يو شعر بايد يو انځور په ګوته کړای شي، معمولاً په پخوانيو ډېرو ښو شعرونو کې له دغه چال چلند څخه کار اخيستل شوی، مګر د اوسني شعر په ترڅ کې دا خبره ډېره نادره کار ګڼل کېږي. ځکه اوسنی شعر د انځور شعر دی، کېدی شي په يوه شعر کې د انځورونو امېلونه وويني او کېدی شي د اوسني شاعر په لسو شعرونو کې د پخوانو د يوانونو په اندازه انځورونه ومومو، تر ډېره حده دا خبره د دغې مجموعې د شعرونو په برخه کې هم صدق کوي، راځئ دلته يو څو بېلګې په لنډېز سره لولو:

اشنا د موسېدلو حق له مونږ نه دی اخيستی
د خپل او د پردي پر مونږ د غم مهرباني ده
زما په وران مالت وراني جونګړې وران وطن کې
د مرګ او د سرو وينو دم په دم مهرباني ده

د زړه د پرهرونو د ټکور اميد يې نه شته
چې نن په رقيبانو د مرهم مهرباني ده.

که چېرې خبرې ته لږ دقيق شو، نو دې نتيجې ته رسېږو، چې زمونږ اوسنی ((شعر)) په تېره بيا د هغه ځوانه برخه لږ دقيقې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشریح او څېړنې ته اړتیا لري، ځکه دغه انځوریزې غوټې تر او سه هم زموږ په قلمونو او زموږ په وحشت ځپلو ارادو نه پرانیستل کېږي، همدا وجه ده چې په پورتنیو دریو بیتو کې یو د ((مهربانۍ)) انځور داسې پېچلې پدیده ده چې د دغه شعر په ترڅ کې په څو اړخونو سره کاربدلې ده او هر ځای خپل خپل انځور ښيي، چې یو اړخ له بل اړخ سره یو رنګي نه لري. په همدغو دریو بیتونو کې هره برخه یو ځانګړی او وچت انځور موږ ته راښيي په داسې حال کې چې پخوانی شعر او شاعري په دې اندازه انځوریزه نه وه، دا هم د دغه اثر څو نورې بېلګې:

جېلوانه!

دا لمدې لښتې مې په ملا باندې په پام وروه
چې دا مې نوې د اختر کالي دي خیرې به شي
مانۍ د باورونو مې تالا ځکه نن ښکاري
ملګري د یوې لارې یو ارمان معامله ګر دي
لیلا که د ښایست د سوداګرو سره لاړه
زموږ په زمانه کې مجنونان معامله ګر دي.

مخکې مو هم اشاره وکړه چې زموږ د ځوان نسل شاعري زموږ د عصر حماسه ده، هغه حماسه چې زموږ په ټوله شاعرۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې يې د شکل او محتوا په لحاظ ساری ډېر لږ ليدل کېږي، ځکه زموږ دغه حماسه زموږ د مظلوم ولس، زموږ د شهيد ولس، زموږ مهاجر ولس او زموږ د بريمن ولس د دغه عصر د ژوند هغه څه له ځانه سره لري، چې د مظلوم، شهيد او مهاجر ولس د شاعر د زړه او فکر په ژورو کې حلاجي شوی، انځور شوی او شعر شوی دی. هو هغه څه چې د وينو په زړه کې يې يوازې حساسې سترګې وينې، هغه څه چې د غم د اوښکو د سمندرونو او سېلابونو تر غرونو هغه خوا يې يوازې همدغه ځوان شعر او شاعر ويلي، دغه څه په دغه اثر کې ليدلای او لوستلای شو.

دا کلی مه ورانوئ،
ګورئ چې هلته دد ې تورې ترورېمی له غېږې
ساړه زګېروي جګېږي
سوزمن اواز راځي
او اميدوارې ميندې
د انتظار د بڼ د سرو ګلونو لارې څاري
دا کلی مه ورانوئ!
دا کلی مه ورانوئ! (څاځکی، څاځکی ۲۳ مخ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر صورت ! د دغې مجموعې د شاعرانو پر وړاندې يو مهم مسئوليت هم شته، هغه دا چې: دغه کيفيت چې په دغو اشعارو کې او د دغو شاعرانو په نورو شعرونو کې ليدل کېږي، بايد نور هم لوړ کړای شي او خپلې شاعرۍ ته بايد نوره هم ښکلا او ځلا د تلپاتې ډالۍ په توګه ور په برخه کړي، نن سبا يو شمېر شاعران زموږ په افغاني ادبي بهير (پښتو او دري) کې داسې هم شته چې بې وخته په وچ غرور ځنګه په پچه سپاره شوي، نو بيا يې د کشمير د ليدو او فتحې نارې بې له دې چې د زمان پر وړاندې امتحان ورکړي پورته کړي دي، په دې هيله چې زموږ ځوان شاعر زمان او زماني ازموينه په خپله ايجادي برخه کې له ياده ونه باسي.

په درنښت

پوهنمل خالق رشيد

د کابل پوهنتون د فرهنګي شورا رئيس

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا کلی مه ورانوئ

دا کلی مه ورانوئ !
دا کلی مه ورانوئ !
ګورئ چې هلته د شنو ولو د شنو سیورو لاندې
ګورئ د شنې ویالې ترخنګه د جلګو د پاسه
یو کوچنی پروت دی
یو کوچنی ویده دی
او د ورې لوپټې لاندې
په خوب ورو سترګو
د ناز په غېږه کې کوچنې شینکې خوبونه وینې
دا کلی مه ورانوئ !

✵ ✵ ✵

دا کلی مه ورانوئ !
ګورئ چې هلته لکه زرکې زموږ د کلي نجونې
ګورئ چې هلته د بامو پر سر نورسې پېغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کتار کتار
د لمر تر وړانګو خپل پیکي جوړوي
او په مینو ژبو
د پېغلتوب غوږ کې د ځوان هوس سندرې بولي
دا کلي مه ورانوئ !

✵ ✵ ✵

دا کلي مه ورانوئ !
ګورئ چې هلته له هغو سپېرو کوډلو ځنې
ګورئ چې هلتهددې تورې تروږمۍ له غبږې
ساړه زګېروي جګېږي
سوزمن اواز راځي
او امید وارې میندې
د انتظار د بڼ د سرو ګلونو لارې څاري
دا کلي مه ورانوئ !
دا کلي مه ورانوئ ! [1]

---

[1] څاڅکي څاڅکي، د لیکوالو ټولنه، ۱۳۲۸ل کال، ۲۲-۳۲مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسحق ننګيال

د ميلاد په شپو کې

اى ! ددې شنه اسمان په غېږه کې خوب وړې سپوږمۍ !
اى ! په دې شپو کې د پردېسو د سفر ډيوې !
اى ! د ګلونو او د پېغلو ، پېغلو وينو پرې !
ته راته ګورې؟
ته راته ګورې چې د کړيکو او تيارو ننبه شوم؟
او د ساړه ژمي خوني او ګنهکار ابليس
زما د ګلابو او نرګسو باغ کې اور وکاره !
ته راته ګورې؟
ته راته ګورې چې محل مې له کارغانو ډک شو ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په ویالو کې د هیلیو بچي وسوزېدل !
او زمونږ د کلي میندې
د میلاد شپو کې (بې لاسو او پښو بچیان زېږوي) ؟ !
ته راته ګورې؟

❋ ❋ ❋

ته راته ګورې چې مې ټول کلی چاره چاره دی؟
خلک په نوکو او برچو د یو بل سترګې باسي !
او د مالت نجونې
په خپلو تورو تورو څڼو کې ځوزان ټک وهي؟
آه
آه نازولې سپوږمۍ !
آه د رڼا مورې ! (۱)

(۱) څاڅکي څاڅکي، د لیکوالو ټولنه، ۱۳۲۸ل کال، ۹۲-۹۳ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

افضل ټکور

دوه پوښتنې

مور تپوس راځنې وکړو
کوم څیزونه دې خوښېږي؟
ما ځواب کې ورته ووې:
درې څیزونه مې خوښېږي
چې دي:
ژوند ، مینه او حسن
هغې بیا پوښتنه وکړه
کوم څیزونه دې بدایسي؟
ما ځواب کې ورته ووې:
درې څیزونه مې بدایسي
چې دي:
مرګ، وینه او ظلم، [1]

---

[1] ژوندون مجله ۱۳۶۸ل کال، ۲-۲ ګڼه، ۴۲مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

افضل ټکور

غزل

په موره بدنصیبو د تورتم مهرباني ده
د یار د تورو زلفو پېچو خم مهرباني ده

دا موره جل وهلي یې د ګوټ په تمه مړه شو
په غیرو غمازانو د صنم مهرباني ده

یارانو د دار لوبه خو لا نه ده ختمه شوې
چې نه مرو دا په موره د ستم مهرباني ده

دا اوښکې مې د سترګو څه ګیلې څه اسوېلي شي
د وخت رابانديدا په هر قدم مهرباني ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشــنا د موســېدلو حــق لــه مــوږ نــه دی اخیســتی
د خپــل او د پــردي پــر مــوږ د غــم مهربــاني ده

زمـا پـه وران مالـت ورانـې جـونګړې وران وطـن کـې
د مــرګ او د ســرو وینــو دم پــه دم مهربــاني ده

د زړه د پرهرونــو د ټکــور امیــد یــې نــه شــته
چــې نــن پــه رقیبــانو د مــرهم مهربــاني ده.[1]

[1] له (پرهرونه او ټکورونه) شعري مجموعې څخه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد تکل

دا د ګناهو خیری

ویې مرورہ یو یې سه
دا د ګناهو خیری
چا به له پیالو سره غمونه اړولي وي
چا به د نیمرسې ګناهکارې له تتېر نه شراب څښلي وي
دا د بېخودیو استفراق درسره ومینځه
اوه څپې،
اوه ګامه پسې پورته کړه
پرې مینځه.. !
دغه د صادقو جنګیالیو د عورتو د لامبو خیری
وروسته د ګناه له یوې تورې شپې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ويې مروړه يو يې سه
دې قمارخانو نه د سګرټو پاټې شوي کاغذونه
دا غليظ لوګي
او ه شپې
او ه ګامه پسې پورته کړه
روڼ او پاکيزه کړه د پايتخت ګوګل
له چل و قسمونو نه
له شک او ګمانونو نه.

۹/۳/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد تکل

هیله

جېلوانه !
دا لمدې لښتې مې په ملا باندې په پام اوروه
چې دا مې نوې د اختر کالي دي...
خیرې به شي [1]

۱/۳/۱۳۲۹

[1] احمد تکل، قلم جریده، ۱۳۲۹ل کال، ۲ گڼه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قبر عذاب

ماته ملا ویل: (عیسی د خدای رسول یوه ورځ
له هدیرې دوه مړي،
بیا راژوندي کړل او پوښتنه یې د حال ترې وکړه
نو پرهېزګاره مړي
چې یې له مرګ نه څو پېړۍ تېرېدې
ویل: (په ما عمر شو تېر لکه یوه خوله خندا او یا څپه د نسیم.)
خو ګنهکار مړي چې دري ورځې یې شوې وې لا
له دې نړۍ نه د تلو
ویل چې دومره ځورولی یم ((د قبر عذاب))

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د پېړيو شمېر يې،
نه شم شمېرى ټول عمر
مورې ته چې اوس د نړۍ ارته او پراخه سينه
شوله د ګور په شانې
او دا اوچت بې انتها زمردين اسمان چت
مو شوه تخته د لحد ،
مورې چې د ژوند په نړۍ مړه شو د تيارو له لاسه
او دوه اړخيز فشار د ګور د دېوالونو په شان
مورې زبېښي په منځ کې
او زمورې څو ګړۍ ژوندون چې شو (د قبر عذاب)
نو دا په کومه ګناه؟
مورې خو يو ازې ژوند کې مينه کړې
او بېګناه يو او سپدلي خپلواک ! [1]

---

[1] اخبار هفته، ۱۳۲۸ کال، ۲۳ګڼه، ۱۴مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابراهیم شینواری

رښتینی انځور

هر څومره چې توري، توري لړې
د غره خواوشا راټولې شي
ما د ځلېدونکي لمر شوخو پلوشو لاندې،
هغه وخت چې شین اسمان خندل ماته،
ټولې د غره ونې ببلې، ببلې ښې لیدلې دي
هلته ما په ننبه کړې
چې، تور ښتر یې زلفې وې،
سیند یې د اوبو پر مخ روان و په مستۍ او عشق
شنه بوټي خالونه وو د غرونو ، ځلېدل ښکلي
نه وځي له مغزه نه مې،
هماغه رښتیانی انځور
او ، څرنګه چې دي،
زه یې هماغه ډول پېژنم ! !؛ [۱]
۳۰/۲/۱۳۶۷

(۱) پلوشه جریده، ۱۳۶۹ل کال، ۶ګڼه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسدالله اسد

ګل سپرلی

شـــونډې دې نشـــې زلفــې دې دامونـــه کـــړه
تېـــر لکـــه وربـــه پـــه مـــا دا ســـپېره وختونـــه کـــړه

تـــاو دې لـــه بڼـــو نـــه شـــم و لـــه دا تېـــره غشـــي
مځکـــه د زړګـــي زمـــا رنـــګ پـــه رنـــګ ګلونـــه کـــړه

تـــورو ګـــورو وربځـــو کـــې مـــخ د ســـتورو نـــه ګـــورم
جـــار دې شـــم وړې ســـلګۍ پورتـــه مـــې غږونـــه کـــړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوا ړه چې شېبه شېبه ستا د هر يو ګل رنها
دې تيارو ګوټونو ته بل د زړه داغونه کړه

ای د زمانې د لاس ګل سپر ليه دا وايم
دا سپېره اغزي ګلان کانې مې لعلونه کړه

مرګ به په ما واړوي خاورې د ډېرو په څېر
ژوند يې د اسد خو بيا دوه سترګې جامونه کړه.[1]

---

(۱) ژوندون مجله، ۱۳۶۷ل کال، لومړی ګڼه، ۲۵ مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

باقي بریال

ژوندي يادونه

د شپېو میاشتو کلونو
پاتې شوی یو انځور دی
لا یې اوس د زړه په سترګو
په تیارو کې ننداره کړم
هلته
دنګ دنګ چنارونه
پورته شوې هسکه غاړه
د ګلابو جونه هسې
پټه خوله په برم ولاړ دي
او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوبې په ماښام کې
د اسمان سپین مخې پېغله
د ختيځ د غره له شانه
را اوچته په نخرو شوه
د کلا له دېوالونو
د چنار له هسکو څوکو
دا هغې ته، هغه دې ته
څه بې واره په کتو شوه
د ماښام تياره خوره وه
هلته ستوري په ځلا وو
دلته بل وو مشالونه
زه د شنو ونو د لاندې
د اوبو غاړې ته ناست وم
د مرغانو اوازونو د ماښام چوپتيا
کړه ماته
او
وږمو له هره لوري
ژوند ښښونکې سارا وړله
زما خو ، ستومانه سترګې
لوېدلې ښورېدلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سپوږمۍ په پلوشو کې
ګوندې دلته یې یادونه
را تازه شي د لیدلو
د هغې سپوږمۍ د وړانګو
چې یې اوس به ننداره کړې
دا سپوږمۍ او چنارونه ! [۱]

(۱) ژوندون مجله، ۱۳۲۷ ل کال، ۴ګڼه، ۱۸مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوکتور حفیظ الله خوړلن

د مینې یادګار

نه راته نوم او نه نښان پاتې شو
یادګار د مینې لوند ګرېوان پاتې شو

چې په ښېرو دې ځوانیمرګ نه شومه
سخت مې په زړه دغه ارمان پاتې شو
څومره شتمن دې لېونیان د مینې
قیس نه میراث لوی بیابان پاتې شو
څه بېکسي شوله راپېښه خدایه
زړه هم کوڅه کې د جانان پاتې شو

ستا د غمزو او اشارو له لاسه
نه راته دین او نه ایمان پاتې شو. [1]

(۱) نغري او سپېلني، ۴۴-۴۵ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اوبو رنګ

زه چې کوچنی وم، د اوبو په مانا نه پوهېدم
کله مې سترګو اوبه سپينې،
کله ژېړې
کله شنې ليدلې،
او همېشه به مې له ځانه پوښتل
چې اوبه څه رنګ لري؟
خو يوه ورځ
په ښوونځي کې
د کيميا ښوونکي
زموږ ټولګي کې په تخته وليکل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې: (له دوه او اواچ) له جمعې نه اوبه جوړېږي
او اوبه،
رنګ نه لري،
خو په هر لوښي کې چې وا چول شي
د هغه رنګ اخلي؛
او اوس
له ډېرو کلو وروسته
لټومه
د کیمیا ښوونکی
چې ترېنه وپوښتمه:
تا خو ويل چې اوبه رنګ نه لري،
زموږ د کلي
د ويالې
اوبه نو ولې
سرې
دي؟؟ [۱]

(۱) وروستی ټکی، ۱۳۶۷ ل کال، د لیکوالو انجمن، ۳۷-۳۹مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاوون توپاني

د مینې اور

لګېدلی مې په زړه د مینې اور دی
سوزېدلی مې د ځوانو هیلو کور دی
ټوله شپه د تورو سترګو تصور کړم
رانه ورک مې د نمجنو سترګو تور دی
د خمار دود مې جګېږي له لیمو نه
ساقي ګوره بیا مې خم درباندې پور دی
په لمن کې ټولوم د تومت کاڼي
خدایه دا څرنګه مینه، څه پېغور دی
حوادث به یې هېڅکله غلي نه کړي
چې په سر کې مې د چا د مینې شور دی
په توبو مې پښې کېښودې زاهده
بیا مې عزم د مغرور اشنا په لور دی. [1]

(۱) د تیږو په ذهن کې، ۱۳۶۳ل کال، ۱۳۶۱ کال، ۸۹مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لعل پاچا

سپښنتې

دلته د هغې کوڅې ګوټ ته ګورئ
یو دوه جوار ګره ناست دي
او په تېرو ، تېرونو کانو باندې، زموږ د تن غوښې کړي بېلې ځانته
نشه او مست مو دي د زړه په وينو
له خندا شنه دي او د سترګو په کونجو کې، سره ګوري خاندي
لاس کې نيولي دي زموږ د تن هډوکو سپښنتې
او پرې کوې زموږ د يار په لمسه
د سپښنتو ، سپښنتو لوبه
يو بل ته ګوري سره
په مينه، مينه باندې
لو به روانه ده لا. [1]

---

(۱) درفش جوانان، ۱۳۲۹ل کال، ۱۴ گڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لعل پاچا

د پرون سندرې

اشنا زما زړګی خو د پرون سندرې وايي
دې نن ته پر سکروټو د ازمون سندرې وايي

مرګيه کله وکړه نور زموږ له دې مالته
چې دلته تاندې لښتې د ژوندون سندرې وايي
د مينې په وطن کې د مجنون پادشاهي ګوره
لاسونه يې تک سره دي د قانون سندرې وايي
راځي به دې تورتمه د لمن خيرې کېدو ته
په لار کې د منزل مو سباوون سندرې وايي
يه وخته څه دې وکړه د ښايست بڼ کې زموږه
چې دلته هر يو ګل نن د جنون سندرې وايي

زړګيه ګيله مه کړه له پردو ځنې ته هسې
نن دلته د پښتو مرګ ته پښتون سندرې وايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممتاز ارمان

اپت

منم
غاټولو
د ازغولو د پلوسو الماسي څوکې د لمر په وړانګو وسېزلې
او د نړۍ د هسکې څوکې
په هک ، څک بام يې جنډې د سپرلي ودرولې
خو لا سپوږمۍ
د شپې له تيو د ناز شونډې ايسته کړې نه وې
چې د کارغانو دوزخي وزرې وپړکېدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دخزان سرې سيلۍ د سهيل لوري ته راوبهېدې
نو ځکه،
دلته د رېديو او شينليو په دې شنه لمن کې
د مارکنډو او خرېړو واکمني
له توتکيو او له زاڼو نه د ژوند په بدل
غواړي وزرې
او د وينو پاڼې پاڼې ګلان.[1]

۷/۲/۱۳۶۹

(۱) قلم جريده، ۱۳۶۹ال کال، ۱ګڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممتاز ارمان

جکړه

خپلو ورته خملاوه پردو په وینو ولاړه
پت خو د پښتو مې پښتنو مې پښتنو په وینو ولاړه
دغه کوربنو خو د نغریو سوي وځنډل
خدایږو چې ملګرو ! مېلمنو په وینو ولاړه
ځیرې لېونو خو هر چا خپل، خپل ګرېوانونه کړه
دا مالت ښاغلو او درنو، په وینو ولاړه
جوړ د غم جکړو د چا نوکې د چا کوکې وې
هم تنکو ګلونو هم ازغو په وینو ولاړه
لور و د لوګري په زړه ننوت بیا وواته
یو ځلې ګناه او بیا توبو په وینو ولاړه
څه پوښتې پامیر نه چې لمن دې ولې ځیرې ده
یو ځلې لېوانو او بیا سپو په وینو ولاړه.

۴/۴/۱۳۶۹
کابل

ملوک رغون

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما برخه

چې يې زموږ د مينې ساه واخيسته
ځانته سودا يې د ګناه واخيسته
چا ورته دومره هم ونه ويلې
چې دې رضا زموږ له چا واخيسته
زړه خوږې مينې مې د يار له کتو
خپلو دردونو له دوا واخيسته
نکاح په پټه، پټ په پټه وشوه
لکه چې بده دې ملا واخيسته
رقيبه ياره ! ددې زړه ((رڼا)) مې
تا له سينې ولې په غلا واخيسته
کله چې زموږ د جدايۍ ناره شوه
ما مې له يار ځنې دعا واخيسته
د خوشالۍ او غم د وېش په ورځې
ما له تقدير ټوله ژړا واخيسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملوک رغون

وروستۍ سلګۍ

په تیاره تیاره ماښام کې
د زړې کوټې په ګوټ کې

د شلېدلي کټ په خوا کې
د سړې چرګۍ په غاړه
د ناروغې بوډۍ سر ته
نیمه سوې غوندې شمه
پټه خوله په چغو چغو
غلې غلې شان ژړېږي
کله یو خوا کله بل خوا
شي کږه وږه له غمه
کله لپې لپې اوښکې
څڅوي په ځان له بره
کله څرخ څر اواز وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پتنګان په ځان ستي کړي
کله غلی شي غوږ کېږدي
د بوډۍ پوښتنه وکړي
خو ناروغه بوډۍ هلته
ځنکدن کوي مړه کېږي

شمعه هم د بوډۍ خوا کې
په ژړا ژړا سوزېږي.

۸/۱۱/۱۳۶۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظیف الله تکل

د زنګ پتري

((سپرلیه راشه)) په دې ګلو راشه
په شنو غندلو په بمبلو راشه
زمونږ د باغ په ونو
د کشمالو په څوکو
لا خو توپان د ژمي
لا خو خمار د وربځو
د تورې شپې له زړه نه
بیمار، بیمار پاڅېږي
د سرو غوټو په شونډو
د لمر شغلو ته مخکې
پتري د زنګ وهي.

۸/۴/۱۳۶۹
کابل، خیرخانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مور لیک ته

لیک مې د مور نه دی زده
چاته بې ویلي وي
چاته بی زاري کړي
چې راشه زما ګران زوی ته
ولیکه !
زه روغه یم ته څنګه یې !
یاد خوبه دې وي !
چې شنه پاڼه
زموږ د کور له ونې
په زوره چا شکولې وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژړل به دې
تاتې-تاتې دې ډېر وکړه
ويده شولې
نو ګرانه مينه ګرکې مې
راوليکه !
زه روغه يم، ته څنګه يې ![۱]

۴/۲/۱۳۶۱

(۱) سيلۍ، ۱۳۶۸ل کال، د افغانستان د ليکوالو انجمن، ۷۱-۷۲مخونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

علي ګل پیوند

د پېړۍ ګالیله

ما پخپلو سترګو ولید
هم هغه و
ببر سر ګرېوان ځیرلی
لاس او پښو کې زنځیرونه
څو پاګانو یې خندلې
ویلې دا !
دا لېونی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېږدئ پرېږدئ چې ګونګه شي
په درنو درنو ورنو نو
خو ده !
ده د ځمکې غوږ کې ((هو)) کړه
درته نه مې ویلې ګرانې !
ودې نه لیده څه وشو !
څه ! ته څه ! لنډوه لارې
((که زه وم که نه وم نه وم)).[1]

(۱) جرګه مجله، ۱۳۶۸ کال، ۲ ګڼه، ۴۹ مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

علي ګل پیوند

غوټه ونه

زما نیکه کیسه کوله
ویل دا لویه ونه ګورې
چې ترې لاندې شنه ویاله ځي
دا سپېرې دېرې وینې
د درنو ناستو وستل دی
د جرګو مرکو ځای دی
په پېړو پېړو کلونه
که به چا زموږ په سیمه
که به چا زموږ په خاوره
که به چا زموږ په لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

که به چا زمونږ په بره
د تېري لاس اوږدولو
یا به یې شرم جوړولو
وو تاوده به وستلونه
زما یاد دي بچی دلته
ددې غتې ونې لاندې
دغه ځمکه زوښېدله
سره ټول وو ولسونه
چې څه تره دلته وشي
((هو)) پې وشي د سپینږیرو
د خدای زور د خلکو زور شي
سا او وینې شي د نرو
کاشکې دې کیسې کولې
څه یې ویلې له پخوا نه
چې په ((گنړه)) کې یاد بږي
د ویاړونو له انسانه.[1]

(۱) باولی، ۱۳۶۸ل کال، د اطلاعاتو او کلتور وزارت، ۳۸-۳۹مخونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالمالک بېکسیار

غزل

چې يې په سترګو کې ښکاره نه شولې
پوه شوم ارمانه چې پوره نه شولې
خيال مې د عشق ښکلی جهان په څه شو
اشنا چې ته په کې د بېره نه شولې
يا خو څه شوي يا څه کېږي ګلې
نن په ګودر خوره وره نه شولې
که پښتو وي راکې نو بس دی همدا
ما چې در وکاته، ته سره نه شولې
دا خو پښتو مغله نه ده پاتې !
پښتون دې خرخ کړ غرغره نه شولې
ستا په ښایسته خمارو سترګو مې څه
د بېکسیار په ننداره نه شولې.[۱]

(۱) د نظر په څوکو له ناچاپه شعري مجموعې څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالمالک بېکسيار

د زهرو پيالې

پرون مې بيا ،
د خپلې مينې په سپېره هديره
ستا د شهيدو وعدو ،
د شناختو څنګ ته په شېبو وژړل

✵ ✵ ✵

او د ګودر خوا کې د وچې ونې
چې د چوغکو په بدل کې يې اوس،
په وچو پاڼو کې ساکښو خپلې ځالې کړي
د اوښکو سيند کړ جاري

✵ ✵ ✵

شېبې مې
يو بل پسې، لکه د زهرو پيالې
ستا په ترخو يادو کې
له ستونې تېرې کړلې.[۱]

---

(۱) د نظرپه څوکو له ناچاپه شعري مجموعې څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالمالک بېکسیار

د نظر باران

راباندې بیا چې نن ازغي را اوري
د چا نظر مې په زړګي را اوري

اوس مې د اوښکو چاره ګرانه شوله
لکه باران د پسرلي را اوري
نامردې څنګه دې ښېرې شوې پر ځای
چې اشنايي مې په تندي را اوري
شیخه مهراب نه سر راپورته نه کړې
د ګودر خوا کې شنه منګي را اوري

پر بېکسیار غریب اسرو اسرو کې
د ګل پر ځای همېش ازغي را اوري.[1]

(۱) د نظر په څوکو له ناچاپه شعري مجموعې څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عارف خزان

د تېغونو لو

نه... !
هېڅکله ذهن مې دا نه قبلوي
باور مې هم دا سې منلی نه شي
چې د دې و اټ د پاسه
د پښ دوکان کې هډو
د کر لپاره سپاره نه جوړېږي
لکه چې ګرم نه يمه !
زه د رښتيا له څنډ نه
په خپلو دوا ړو غبرګو سترګو وينم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې پښن په ببړه، ببړه
د تسپارونو پر ځای
دلته د کر، کيلې، باران موسم کې
د شنو تېغونو د رېبلو او د ((لو)) لپاره
له سرې او سپنې نه ((لور)) جوړوي
او په ((لوګرو)) يې ارزانه پلوري.

۳۱/۴/۱۳۶۲
کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

عارف خزان

د حجرو شهادت

زموږ د کلي له سپېرو نغرو نه
نور د اورونو لوګي
لکه بیرغ چېرته د بام د پاسه نه رپېږي
د چینو سترګې د حجرو د شهادت په ویر کې
له ډېره غمه ړندې شوي او ښکې نه تویوي
او کلی کوز له پاسه
جوړ د بادونو د مارانو د نڅا جشن ته
په ډېر هیبت
کنډر،
کنډر
ولاړ دی.

۲۸/۷/۱۳۶۸
کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکې

څه تودې تروې اوبه دي
د ګرېوان پر لور بهېږي
ابدي سکون ته درومي
له ژوندۍ سترګې بېلېږي

✵ ✵ ✵

له هر څاڅکي سره مله وي
د مرموز جهان غږونه
پر اشنا لارو وراخلي
نابلده قدمونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کمزورې دنیا ژبه
د قدرت پښو ته ورلوېږي
د احساس بیده نغمه ده
په بانډو غړول کېږي

❋ ❋ ❋

دا شربکه ګونګۍ ژبه
هرې سترګې ته اشنا ده
دا د هرې مینې کور دی
دا د هر نفرت غوغا ده.[1]

(۱) له ورکې مینې څخه، ۸۲مخ، ۱۹۷۹م کال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالهادي هادي

غزل

دلته ویني هلته ویني ټول وطن زخمي زخمي شو
د ګلابو پاڼې ژاړي چې ګلشن زخمي زخمي شو
د وبا استازی ګرځي پرې کوي مری د حسن
د سپرلو ابی شوه بوره هر چمن زخمي زخمي شو
له اسمانه راوریږي د الله(ج) د غضب کاڼي
سمن سر ورته نیولی نسترن زخمي زخمي شو
پسرلی نه و وبا و چې هر باغ کې یې پل کیښود
هره ونه هر یو ګل او هر سمن زخمي زخمي شو
هادي اوس یې نو غمونه ښه په خلاصه ټنډه ګاله
دا خو ستاسو لیونتوب و چې هر تن زخمي زخمي شو.

۳۰/۲/۱۳۶۹
کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالهادي هادي

غزل

وختـــه کوڅـــه کـــې وو هـــر لـــور لېـــوني
اوس مـــو د بـــره شـــو لـــو پـــه کـــور لېـــوني

کـــه يـــې هـــر څـــو ســـرونه پربېکـــړه جـــابر
ګـــوره چـــې زېـــږي نـــوي نـــور لېـــوني

خدايـــه ! محفـــل ورځنـــې تـــش شـــو څـــه لـــه
شـــړي مالـــت نـــه پـــه هـــر تـــور لېـــوني

هغـــــه د قـــــيس د مدرســـــې طالبـــــان
دلتـــه ژونـــدي شـــولو پـــه ګـــور لېـــوني

هـــادي هغـــو پـــوري بـــه ژاړو مـــوږه
چـــې څـــو يـــاد يږي دا ځلـــور لېـــوني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فضل الهي ګران

د رڼا نیالګي

هره خوا جان او جانان دی کوه طور دی کوه طور دی
یو بې حده خوربه جهان دی کوه طور دی کوه طور دی

عشق او وجد دی مستي ده د انوارو دنیاګۍ ده
چې موسی ورته حیران دی کوه طور دی کوه طور دی

تجلې مې د جانان دي ددې زړه د عرش له پاسه
مینه مینه کن فکان دی کوه طور دی کوه طور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وحي نه قربان شم ای د عقل جبرائيله !
لږ خو وګوره توپان دی کوه طور دی کوه طور دی

ميخواره مجنونان واړه يو له مخې ميزوبان شوه
اوس د مينې امتحان دی کوه طور دی کوه طور دی

دې سرکش ناري جهان ته د مهدي وتل په کار دي
څه ښايسته نوري ارمان دی کوه طور دی کوه طور دی

چا ويل چې د ګران شعر راپرېوتی له اسمانه؟ !
ګرانه ستا زړه ځراغان دی کوه طور دی کوه طور دی.

۱۳/۲/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

فضل الهي ګران

ژوبل دردونه

اوښکو کې د چغو تندرونه ويښولی شم
سترګو نه د کړيکو ټول خوبونه تښتولی شم

وينې، وينې چغې د شپږو مې ژوبلوي مدام
چغې د قلم نه لکه وينې غورځولی شم

ته که چاودي پوندي او شکېدلی ګرېوان نه ګورې
زه ژوبل دردونه د چا کله هېرولی شم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ببـر سـرونه وچـې شـونډې او زخمـي هيلـې
تـل د عـاطفې پـه نرمـه غېـږه کـې نيـولی شـم

سـوزند فريادونـه او ويرونـه شـول لمبـه لمبـه
ژونـد د بې احساسـو پـه لمبـو کـې سـوزولی شـم

ټـول ګـلان د چغـو پـه وربـل کـې د خـوږې مينـې
ډېـر پـه مينـه مينـه لکـه پېغلـې زنګـولی شـم

ونڅــوه ګرانــه پــه غــزل کــې اورنــۍ چغــې
ژوبــل اميدونــه پـه نغمــو ټکــورولی شــم.[1]

(۱) د هيلو ګودرونه، ۱۳۶۵ل کال، د ليکوالو اتحاديه، ۱مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فاروق فردا

د نور وږی

راشه زما،
د سوځېدلو امیدونو،
د باغچې
مړاو غوټيو باندې
د خپلو سترګو د موسکاوو
د عطرونو پرخې
په شپبو وورو‌ه
چې مې د هيلو ګلان
د نور د وږو
نوراني لارو کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غوړېدو په خاطر
ستا د موسکاوو سپينې لارې څارې
راشه زما،
غېږه کې وغوړېږه.
هر مازيګر
د لمر د شونډو په رنګ
د سره شفق په مخملينه پاڼه
ستا د بدن پرتابلو
د خپلې مينې انځورونو سره لوبې کوم
ستا د تابلو په غنمرګ بستر کې
ستا پر وربېښمينو مړوندونو باندې
د ستا د زلفو د عطرونو شال پر سر غوړوم.

۱۳۶۸ل کال، سلواغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فاروق فردا

د ځنګل جنازه

دا راټول شوي لوګي
پر خپلو سترو اوږو
غواړي زموږ د کليوالو د ځنګل جنازه يوسي چېرې؟
د تورو وربځو شاته،
هلته چې ستورې د سپوږمۍ کاله کې
نور د ځنګل د شينکو ونو د شنو پاڼو شنه بويونه اورېدلی نه شي
اسمان نو چاته غوړوي لمنه؟
دا لمر ليدی شي که نه؟
په خپلو سپينو وړانګو؟
د کومې مينې مرثيې غږوې؟
توتکې زېرې د سپرلي راکوي
خو لا په شونډو کې يې
مات شوي نه دي د سکوت مهرونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروین فیض زاده ملال

پردی ساقي

کوڅه هغه ده خو صنم نه شته
د زړه پرهر ته مې ملهم نه شته
رانجه ژړېږي د بڼو پر څوکو
چې د جانان مې پرې قدم نه شته
د شونډو پاڼې شولې ترمې ترمې
ساقي پر دی، دی څه یې غم نه شته
سپوږمۍ غمجنه شوه پر بام نه راځي
د ځلېدلو يې پرتم نه شته
کږه وږه لکه د څانګې شومه
سپرلی بیده د وږو دم نه شته.[1]

۱۳/۵/۱۳۶۷

(۱) ژوندون مجله، ۱۳۶۷ل کال، ۴ګڼه، ۵۰مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفیه صدیقي

د محبت ګلونه

ما د الفت ځولۍ ځولۍ ګلونه
د عقیدت له باغه بیا راوړي
بیا مې ګېډۍ جوړې د سرو ګلو کړې
ستا په پټکي په خپل وربل کې یې ږدم
پاتې ګلونه به غونچې غونچې کړو
د چا په دواړو پښو کې د دې غونچو ګېډۍ ګېډۍ به کېږدو
بیا به په ګډه ورشو
هغه مالي ته چې ګلونه کري
د همدردۍ او وفا د صداقت او مینې
خواږه تخمونه کري
موږ به په ګډه ورته سلام ووایو
ته د پټکي ګلونه زه د وربل ګلونه
سره جوړه به یې کړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه له کومي به يې د هغه ښښو کې کېږدو
بيا ورته وبه وايو
مالي ګلونه کره په هغو زړونو کې چې
د ښارو دښتو په شان وچې سپېرې پرتې دي
ددغو کلکو زړونو ددې سپېرو ډاګونو
هوا بدله کړه ته فضا بدله کړه ته
ورته رڼا وښېه د رنګارنګ ګلونو
بيا به په ډېره مينه
د هغو زړونو ښارو دښتو نه به
د محبت له ولې او به په لپو راوړو
بيا به خړوب شي هغه
په کې به وټو کېږي د محبت ګلونه.[1]

۹/۵/۱۳۶۵

(۱) لوپته، ۱۳۶۷ل کال، د ليکوالو انجمن، ۸-۹مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفیه صدیقي

د حقیقت ډولۍ

ستر ګې مې ستا د ستر ګو
د شنه اسمان په زړه کې
د وفا ستورې ګوري
زما د ستر ګو زړه کې
د امیدونو غوټۍ
په نڅېدلو شولې
د شنه اسمان په شاوخوا سیمو کې
غمازې وربخې راغلې
څو د باران پلمه شوه جوړه ورته
زما له سوي زړه نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه سیلۍ پاشېده
لا ړله نېغه د اسمان زړه ته ورننوته
خو بیا یې ولیدله چې
نرۍ، نرۍ باران را وورېده
هغه ګلبوټي د غوټۍ شول خړوب
ګلان یې وسپړېدل
بیا د خیالو ناوې مې
د حقیقت ډولۍ کې
د واقعیت لوېې وراوې سره
د نوي ژوند په کاله ننوته.[1]

(۱) اخبار هفته، ګڼه ۲۵، ۱۳۲۹ ل کال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاج محمد یاري

غزل

زما د اوښکو د محل خمونه مه ماتوه
د غم فنا د میکدې جامونه مه ماتوه

ګوره ټوټې به یې ونه نیسې کوشېر د عذر
په سرو منګولو کې نیولي زړونه مه ماتوه
پرېږده مالي چې لېږد ګلو ننداره وکړمه
د زړه په سر کې مې اغزي غمونه مه ماتوه
د ښه نظر په خاطر تل درځي د سر په سترګو
د هیلو بڼ کې د احساس ښاخونه مه ماتوه

ماته ښې یادې دي(یاري) ستا ټولې کړې وعدې
په یارانه کې دې هېڅ وختلوزونه مه ماتوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرین انځور د هېواد ځوان نوښتګر لیکوال دی. سره له دې چې د لیکوالۍ زیاته برخه یې پر کره کتنې، کیسه لیکنې او څېړنې متمرکزه ده، خو په وروستۍ لسیزه کې یې زموږ شعر ته د یادونې وړ خدمت کړی دی او کله کله شعر هم لیکي، دلته یې یو ټوټه شعر د دغې مجموعې د ښه اختتام لپاره راوړو.

ټولو ته په مینه
زرین انځور

مخه ښه

یوه شېبه ده
عجیبه نه ده، یو غزل د جدايۍ دی
یو غمګین شانته پرتم دی
عجیبه ده،
را وربېږي د وصال له شنه اسمانه تندرونه
او لګېږي،
پرې لګېږي د مینو ټول ناخواله امیدونه
خدایه خیر کړې، خدایه خیر کړې
یوه شېبه ده،
شېبه نه ده، د یو عمر پیلامه ده
یو عجب ټکی د کرښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وریسې بله لیکلې
خو لوستل د دغې کربنې
لا یې بله تماشه ده
هلته پټه
د سرسام زمان د پاڼو هدیره ده
بې لوستلو د برې پاتې
نالیکلې د ېر سپینې، سپینې پاڼې
دا شېبه، دا سې شېبه ده
شېبه نه ده هدیره د یو ارمان ده
زما دا شېبه ناخوښه، دا عجیبه شان لحظه ده
لکه تې خور ماشوم جدا چې شي په زور د مور له تې نه
او رباب یو څوک راغلا کړي د ادم له خوږې غېږې
او یا لاړه ترې درخو شي، منډه وکړي
یا دنیا خوږه کیسه لا ختمه نه وي
چې یې ژبه ورګونګۍ شي
هر څه پاتې شي نیمګړي
یا یو خوار د بوډۍ زوی وي
یو مین وي
یوه ناوې یې په مینه وي راوړې
لا یې لاس نه وي وروړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې له خوب څخه راویښ شي
ړنګه بنګه یې دنیا شي د خیالونو
دا شېبه دا سې شېبه ده
د ګونګې رباب نغمه ده
د بوډۍ شپې اسره ده
چې پرته وي ځنکدن ته
یوه ړنګه شان لحظه ده
چې خبره په کې نه شته
خو له ورایه
د یو لاس یو اشاره ده
خدایه خیر کړې !
خدایه خیر کړې !

۲۵/۵/۱۳۶۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه

محمد اسمعیل یون د حاجي محمدخان زوی پر ۱۳۴۲ل کال، د لغمان ولایت د الینګار ولسوالۍ دنیازیو په یوې روښنفکرې کورنۍ کې زېږېدلی دی.

لومړنۍ زده کړې یې د الینګار ولسوالۍ د سلینګار په لومړني ښوونځي کې سرته رسولي دي، تر هغه وروسته کابل ته راغی او په خوشال خان لېسه کې شامل شو. پر ۱۳۶۲ل کال له نوموړې لېسې څخه په دویم نومره بریالی او پر ۱۳۶۷ل کال د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې محصل شو. پر ۱۳۷۰ل کال له نوموړې څانګې څخه اول نومره بریالی او پر همدې کال بېرته دپښتو څانګې د کدر غړی شو. پر ۱۳۸۵ل کال په نوموړې څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې د ماسترۍ دوره پیل شوه، یون په ډېر ښه او بریالي ډول دا دوره پایته ورسوله.

محمد اسمعیل یون له ۱۳۷۰ل کال څخه بیا تر ننه پورې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي تدریسي غړی او د(پوهندوی) علمي پوړۍ ته رسېدلی دی، پر استادۍ سربېره، استاد یون د ((کابل پوهنتون))، ((هیلې)) او((شمشاد))مجلو د چلوونکي دنده هم په ښه ډول ترسره کړې ده. په پېښور کې د چاپېدونکې ((معارف)) مجلې کتونکی غړی هم و. همدارنګه دیو شمېر نورو چاپي خپرونو همکار هم پاتې شوی دی.

استاد یون پر ۱۳۸۱ل کال، په جلال اباد کې بېړنۍ لویې جرګې ته د ختیزو ولایتونو د انتخاباتو د دفتر مشر شو، د دې جرګې لپاره تر ټاکنو وروسته د جرګې غړی، بیا د جرګې د غړو له خوا د بېړنۍ لویې جرګې دلومړي منشي په توګه انتخاب شو. استاد یون په دې جرګه کې تر خپل وروستي وسه خپل ملي او تاریخي مسولیت ادا کړ او د هېواد دښمنه عناصرو د توطیو مخه یې ونیوله.

تر دې جرګې وروسته، کله چې د افغانستان د اساسي قانون د تدوین بهیر پیل شو، نو استاد یون بیا د دې بهیر لپاره د ختیزو ولایتونو د دارالانشاد دفتر مشر وټاکل شو. په ختیزو ولایتونو کې د اساسي قانون د لویې جرګې لپاره انتخابات هم د همدې دفتر له

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوا ترسره شول استاد یون د اساسي قانون د تصویب په لویه جرگه کې د نوموړې جرگې د دارالانشا د غړي په توگه خپل فعال رول ادا کړ. ټاکل شوې وه، استاد یون په ختیزو ولایتونو کې د افغانستان د جمهوري ریاست لپاره د عمومي ټاکنو د دفتر مسول شي، خو په کابل کې د لویو جنگسالارانو او ځینو تنظیمي مشرانو له خوا پر حکومت او ملگرو ملتونو د زیات فشار له امله له کاره گوښه شو. ملگرو ملتونو (UNAMA) استاد یون ته وړاندیز وکړ، چې په کابل کې به تر دې لوړه دنده دروسپارو، خو استاد یون ونه منله او خپلې استادۍ ته یې دوام ورکړ.
درې کاله وروسته یې د ځینو ملگرو په زیات ټینگار او غوښتنه، د جمهوري ریاست د ملي امنیت شورا په دفتر کې د فرهنگي چارو د ریاست دنده ومنله او په کابل پوهنتون کې پر استادۍ سربېره لا تر اوسه دا دنده پر مخ وړي. استاد یون پر ۱۳۸۵ ل کال د افغانستان او پاکستان د امن گډې جرگې لپاره د افغانستان له خوا د منشي په توگه غوره شو او دا دنده یې هم په ښه ډول ترسره کړه.
استاد یون د خپلو اکیکوال په توگه په تېرو شلو کلونو کې گڼ شمېر فرهنگي او ټولنیز خدمتونه ترسره کړي، په گڼو چاپي، رادیویي او ټلویزیوني مرکو کې یې د واقعیتونو او حقایقو د څرگندیيان له امله د خلکو په زړونو کې ځای نیولی دی. که څه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر خلک د یون لیکنې، مرکې او نظریات خوښوي، خو یو شمېر داسې خلک هم شته، چې د یون سرسختي مخالفین دي. د هغه ملي او ګټورو نظریاتو ته هم غلط رنګ او تعبیر ورکوي، دا ډول اشخاص، چې اکثره یې زورواکي او د سیاسي ډلو ټپلو غړي او مشران دي، د استاد یون نظریات خپلو شخصي او تنظیمي ګټو ته خطر بولي، نو ځکه یې په ټینګه مخالفت کوي. زه ددې شاهد یم، هر کله چې یون کومه لیکنه او مرکه کړې، نو دده پر وړاندې یې مثبت او منفي غبرګونونه دواړه راپارولي دي، منفي غبرګونونه اکثره وخت د هغو اشخاصو او ډلو له خوا وي، چې په تېر کړکېچن سیاسي بهیر کې یې ډېرې نامشروع ګټې ترلاسه کړي او ځانونه یې مطرح کړي دي.

مثبت غبرګونونه اکثره د ولس د مشرانو، روښنفکرانو او نورو مخورو له خوا وي، خو استاد یون په دغسې سختو اغزنو او تنګو شرایطو کې بیا هم خپل فرهنګي، سیاسي او ټولنیز کار ته دوام ورکوي.

دا اوسنی فرهنګي کار، چې تاسو یې اوس په مسلسل ډول ګورئ، دا د تېرو شلو کلونو کارونه دي، چې له تېر یو نیم کال راهیسې پرې په منظم ډول کار شوی، اوډل شوي او دادی ستاسو مخې ته اینبودل کېږي، په داسې یو دولتي دفتر کې چې بوختیاوې په کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېرې وي، د منظم او ستر فرهنګي کار سرته رسول اسانه کار نه دی. استاد یون پر خپلو فرهنګي کارونو سربېره د ګڼو فرهنګي ټولنو د غړي، همکار او موسس غړي په توګه هم خپل فرهنګي رول ادا کړی، په پېښور کې یې د دوو المان مېشتو فرهنګي ټولنو (د افغانستان د کلتوري ودې ټولنې) او (د پښتني فرهنګ د ودې پراختیا ټولنې) د همکار په توګه د بېلابېلو لیکوالو په لسګونو اثار، ایډیټ او چاپ کړي دي. دغه راز یې په سلګونو کورنیو مشاعرو، ادبي غونډو او سیمینارونو کې ونډه اخیستې ده، خپله یې هم په لسګونو مشاعرې، سیمینارونه او علمي ورکشاپونه جوړ کړي دي.

سربېره پر دې، په یو زیات شمېر، ملي او نړیوالو کنفرانسونو کې یې په ښه ډول د خپل هېواد استازي کړې ده. دلته به یې د اثارو یادونه وکړو:

اثار

الف- پنځونې:

کتاب نوم	څرنګوالی	چاپکال
• متکور	لومړۍ شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• په اورونو کې سندرې	دویمه شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷

ب- راټولونې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هیلې   ګډه شعري ټولګه   دویم ۱۳۸۷
- نیمګړي ارمانونه   د حیران شعري ټولګه   دویم ۱۳۸۷
- د لوونو فصل   ګډه شعري ټولګه   دویم ۱۳۸۷
- د نازو انا یاد   د سیمینار د لیکنو ټولګه   دویم ۱۳۸۷
- د استاد الفت نثري کلیات   د استاد الفت نثرونه   دریيم ۱۳۸۷
- سیندونه هم مري   د اسحق ننګیال شعري منتخبات   دویم ۱۳۸۷

ج- ژباړنې:

- د ټولنپوهنې له نظره: په افغانستان کې د واک جوړښتونه
  د پوهنوال روستارتره کي اثر   دویم ۱۳۸۷
- .د افغانستان فرهنګي میراثونو ته یوه کتنه
  د نینسي دوپرې اثر   دویم ۱۳۸۷
- په افغانستان کې د جګړې جنایتکارانو محاکمه
  د پوهنوال روستار تره کی اثر   دویم ۱۳۸۷

د - یونلیکنې:

- د اماراتو سفر   د اماراتو یونلیک   دویم ۱۳۸۷
- که یون دی یون دی   د اروپا یونلیک   لومړی ۱۳۸۷
- د پښتنو ترڅنګو   د امریکا یونلیک   لومړی ۱۳۸۷

هـ- څېړنې او شننې:

- د محمد ګل خان مومند اند و ژوند ته یوه لنډه کتنه   دویم ۱۳۸۷
- استاد زیار د پښتني فرهنګ یو ځلاند ستوری   دویم ۱۳۸۷
- د کابل پوهنتون د ادبیاتو پوهنځي پښتو کتابښود   دویم ۱۳۸۷
- د افغانستان فرهنګ ته اوښتي زیانونه   دویم ۱۳۸۷
- د پښتو شعر هندسي جوړښت   شپږم ۱۳۸۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

- له افغانستانه د مسلکي کادرونو د فرار عوامل دويم ۱۳۸۷
- ساينسي پرمختياوې دويم ۱۳۸۷
- ببرنۍ لويه جرګه ولسواکي او زورواکي دويم ۱۳۸۷
- انديال خوشال لومړی ۱۳۸۷
- هيله د خپلو سريزو په لمن کې لومړی ۱۳۸۷
- کلتوري يون لومړی ۱۳۸۷
- فرهنګي فقر لومړی ۱۳۸۷
- مرکه او مرکې لومړی ۱۳۸۷
- خوشال په خپل ايډيال لومړی ۱۳۸۷
- د کتابونو په وږمو کې لومړی ۱۳۸۷
- افغانستان په سياسي کړليچ کې لومړی ۱۳۸۷
- پښتو ليکنی سمون لومړی ۱۳۸۷
- اوسنۍ رسنۍ لومړی ۱۳۸۷
- که نړيوال ماته وخوري؟ لومړی ۱۳۸۷

خدای (ج) دې استاد يون ته ډېر عمر ورکړي او جرئت دې ورته هم تاند لري، الله (ج) دې دی له هر ډول بدو بلاوو وژغوري، په فرهنګي کارو زيار کې ورته د نور زغم او وسېلې هيله لرم.

په درناوي

وفاالرحمن وفا

کابل - افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

DəLawuno Fasəl

(The season of Reaping)

The collection of Pashto Poems

Collected
By:
M. Ismael yoon

ISBN 978-9936-500-02-0
9 789936 500020 >

د خپرونو لړ: (۳)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library